

CRKVA NADE I OSLOBOĐENJA

Celestin Tomić

Dogmatska *Konstitucija o Crkvi* na svoj način sažima svrhu II. vaticanskog sabora u svom uvodu: »Svjetlo naroda je Krist i zato ovaj sveti Sabor, sabran u Duhu Svetomu, žarko želi da njegovom svjetlošću, koja odsijeva na licu Crkve, rasvijetli sve ljude...«

Isus Krist je »slika Božja« (2 Kor 4,4), »slika Boga nevidljivoga« (Kol 1,16), *ikona* — prisutnost utjelovljenog Boga. Crkva je njegovo Tijelo — mistični Krist. Ona mora biti odraz Krista. Apostol piše Korinćanima: »Svi mi otkrivenim licem odrazujemo slavu Gospodnju, po Duhu se Gospodnjem preobražujemo u novu sliku — iz slave u slavu« (2 Kor 3,18). Crkva mora pokazivati ovom svijetu novi svijet koji je u Kristu započeo, mora biti *ikona* (*slika, prisutnost*) novog svijeta i novog čovjeka, svijeta u kojem vlada pravda, ljubav, bratstvo i mir.

Crkva nade

Čovjek danas gubi nadu u čovjeka, u svijet u kojem vlada egoizam, oholost, idol novca.

Prognošičari budućnosti govore o poboljšanju čovjekova života, o uklanjanju opasnosti, o većoj sigurnosti. Ali na obzoru se pojavljuju nova čudovišta koja pokazuju da će budućnost biti tamnija i tjeskobnija. Ratovi se polako gase, ali uvijek nanovo i nanovo izbijaju nova žarišta: čovječanstvu prijete opasnost nuklearnog, bakteriološkog i kemijskog uništenja. Mir je tako nesigurno dobro današnjeg čovjeka. Čovjek naglašava društvenu pravdu. Ali i ona je nesigurna, stalno je u opasnosti. Čovjek stvoren za slobodu osjeća obruč koji ga steže i čini robom. Sloboda je tako često izigravana.

Osim toga čovjek je danas ugrožen u svom psihičkom ustrojstvu. Izložen je bombardiranju radio-televizijskih valova i drugih zračenja. Brzina i tempo njegova života djeluju ubitačno. Zatim, najopasnija je opasnost zagađivanja njegove okoline: zraka, vode, zemlje, hrane. Statističari donose vrlo porazne pokazatelje. I nema danas naroda i grada koji ne stavlja pitanje ekologije među prve životne probleme. Čovjek je najvjestio rat prirodi. Maštao je da će se osloboditi od prirode. Sanjao je kako je napredak u tome da bude više tvorničkih dimnjaka nego stabala, da će postići svjetlo veće od sunca, da će zamijeniti vegetaciju s kemijom, životinje s motorima. Čovjek je bez skrupula počeo uništavati prirodu. No danas već kao da uviđa da se prevario. Mora se pomiriti s prirodom. Ona je postojala prije njega, postojat će i poslije njega. Ona može i bez čovjeka, ali čovjek ne može bez nje!

Upravo jer je to tako, jer čovjek susreće nedaće i razočaranja, često svojom krivnjom, Crkva mora uliti nadu današnjem čovjeku u novi, bolji svi-

jet. Jer, ona je Crkva nade. Mora, dakle, širiti nadu. Ne neku iluzornu, utopističku, kao da više neće biti nepravde, ratova, zagađivanja, nego onu stvarnu koja se ne vara: da povijest čovječanstva nije carstvo apsurdna, začarani krug koji se stalno ponavlja u umiranju i ponovnom uskrisivanju, poput godišnjih doba, nego da je ona ostvarenje povijesti spasenja; da zadnju riječ neće imati zlo, nered, nepravda, nego dobro, pravda, ljubav. Ta se nada temelji na događaju Isusa Krista. Sin Božji ušao je u našu povijest, svojom smrću i uskrsnućem nadvladao je zlo, grijeh, smrt i sve moći neprijateljske koje drže čovjeka u ropstvu. U njemu je već započeo taj novi svijet, bolji, bratskiji.

Da bi to uvjerljivo potvrdila i posvjedočila, Crkva mora iz svojih struktura i života izbaciti sve što nije u skladu s pravdom, ljubavlju, bratstvom, s poštivanjem ljudskih prava i slobode; mora se otkriti kao zajednica ljubavi — agape, kako ju je početkom drugog stoljeća definirao sveti Ignacije.

Crkva oslobođenja

Crkva se mora danas posebno založiti za čovjeka, kada su ugrožene njegove istinske ljudske vrednote, duhovne, moralne, religiozne. Profanirana je vrednota ljubavi i smisao seksualnosti. Obitelj je svedena gotovo na čisto erotsko zadovoljenje. Naglašuju se površne kulturne vrednote, zanemaruju autentične. Ne cijene se religiozne vrednote. Čovjek je danas ugrožen u svojoj slobodi i osobnosti. Rasne, nacionalne i vjerske diskriminacije nisu još nestale. K tome i društvene nepravde još su uvijek teške rane današnjeg čovjeka. Čovjek je ugrožen fizički i biološki, manipulacijom čovjeka genetički, drogiranjem, ekologijom...

Morali bismo se već danas zamisliti nad onim što je već netko izrekao: Bit će potisnuta vjera u ime svjetla razuma, a zatim samo svjetlo razuma. Bit će potisnuta duša u ime razuma, a zatim sam razum. Bit će potisnuta ljubav u ime pravde, a zatim sama pravda. Bit će potisnut duh istine u ime kritičkog duha, a zatim sam kritički duh. Bit će potisnut svetac u ime genija, a zatim sam genij. U ime ništa bit će poništen čovjek... i više neće biti čovjeka.

Krist je međutim došao da spasi cijelog čovjeka. I Crkva se mora zauzimati za integralnog i više-dimenzionalnog čovjeka. Boreći se za njegov puni rast, protiv svake vrste diskriminacije. Količko se mora zalagati za svakodnevn život i životne potrebe, toliko se mora truditi da čovjek ne postane samo jednodimenzionalan, materijalan i zemaljski čovjek koji niječe transcendentnu dimenziju i zatvara se u mračni tunel bezizlaza ovozemnosti. Jer »čovječanstvo koje želi biti isključivo ovozemno, postaje nečovječno« (Pavao VI).

Čovjek nosi u sebi nešto neotuđivo, neponištivo, veliko. Ima svoj poziv i svoje poslanje koje može samo on ispuniti i nitko drugi. Ima svoje ime. I ne smije se svesti na mehanički robot, u polugu ili kotačić stroja tehnike i industrije. Ne smije postati samo neki predmet u potrošačkom društvu koji se, kada više ne služi, baca i zaboravlja. Čovjek je nešto

veliko, golemo, slika Božja, prisutnost Boga na zemlji. Crkva mora uvijek naglašavati tu vrednotu, dostojanstvo ljudske osobe. Mora čovjeka izvući iz anonimnosti, otuđenja, i dati mu »ime«, novo ime, novo postojanje u Crkvi. Čovjek današnjice mora osjetiti taj novi život u punini koju ima u Isusu Kristu.

Potpuni čovjek

Postati potpuni čovjek znači izrasti do potpunog ljudskog ostvarenja ličnosti, t. j. vrline i svetosti. Po svetosti se čovjek ostvaruje u punini i čovječanstvo dostiže svoj najviši vrhunac (Bergson). »Najveća potreba današnjeg čovjeka je potreba nadnaravnosti, težnja za vjernošću. Svijetu sutrašnjice pomanjkat će sveci, a ne ugljen ili kisik« (R. Bruckberger). Vjernici su pozvani da budu sveti (Rim 1,7), »sveti narod« (Tit 2,14). Ali kako je to još daleko od nas! Zato je potrebno stalno obraćenje da postanemo zaista ono što po pozivu moramo biti: Crkva ikona — slika novog Božjeg naroda, novog svijeta. Crkva dakle mora biti putokaz i svjedok integralnog razvoja duhovnih i tjelesnih moćiju, čovjeka u cjelini.

No i Crkva ima — mi u Crkvi — svoj rast, svoj razvoj i čišćenje. Lijepo piše sveti Grgur Veliki: »Zora ili osvit najavljuje da je prošla noć, ali ipak ne pokazuje svu svjetlost dana. U ovom životu svi mi koji slijedimo istinu već činimo neka djela svjetlosti, a opet u nekim djelima nismo bez ostatka tmine. Potpuni će dan svete Crkve izabranih biti, kad na njoj ne bude nikakve sjene grijeha. Pravi će dan biti kad zasja savršenim žarom unutrašnjeg svjetla«.

Tome Danu moramo i mi doprinijeti. Mnogi danas zabacuju Crkvu ili izlaze kad vide njezinu podijeljenost, osporavanje, nabacivanje blatom jednih na druge. Crkva kao da je izgubila Kristovu svjetlost na svom licu. Drugi vatikanski upravo je ovo postavio kao temelj svim svojim težnjama, stremljenjima i poruci: da Kristovo svjetlo zasja nanovo na licu Crkve, da se ona ukaže kao ikona — slika prisutnosti boljeg svijeta. Danas, deset godina poslije Sabora možemo ponoviti isti poziv i istu želju: da mi u Crkvi budemo slika boljeg svijeta. Samo tako ćemo biti nada i putokaz u ovim teškim vremenima naše povijesti.